

3. Кяэрст М. Рассмотрение компетентности в психологической концепции совершенствования управления производственной организацией / М. Кяэрст // Актуальные проблемы психологии труда. - Тарту, 1980. - С. 45-67.

4. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика. Монографія / Т.М. Сорочан. - Луганськ: Знання, 2005. - 384 с.

УДК 316.42/.43-053.4:130.2:37(043.2)

КУРИЛО О.Й., ШУЛЬГА А.В.
Мукачівський державний університет

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КУЛЬТУРОЛОГІЧНІЙ ПАРАДИГМІ ОСВІТИ

Останнім часом особливої актуальності набувають проблеми, пов'язані з соціальним та особистісним розвитком дітей. Соціальний розвиток є тим чинником, урахування якого необхідно для правильного розуміння й оцінки перспектив розвитку особистості дошкільника. Означене явище знаходить своє висвітлення в працях українських та зарубіжних авторів, зокрема Л.С.Виготського, Н.В.Гавриш, О.Л.Кононко, С.Н.Курінної, Т.І.Поніманської, Ж.Піаже тощо).

Соціалізація дітей дошкільного віку здійснюється в процесі спілкування і взаємодії з іншими. Так, через комунікацію, дитина вчиться говорити й контактувати, у процесі гри стикатися з навколишнім світом і людьми. Все це дає дошкільникові імпульс до формування особистих переконань, потреб, духовних цінностей та характеру.

Соціальний розвиток дітей дошкільного віку включає процес засвоєння малюками цінностей, традицій і культури соціуму, а також соціальних якостей особистості, які допомагають дошкільникові комфортно жити в суспільстві. У процесі соціальної адаптації діти вчать жити за певними правилами й ураховувати норми поведінки.

У процесі спілкування дошкільник набуває соціального досвіду, який надає їй найближче оточення: батьки, вихователі та однолітки. Соціальна компетентність досягається завдяки тому, що малюк активно спілкується й обмінюється інформацією. Соціально неадаптовані діти найчастіше відкидають досвід інших людей і не входять у контакт із дорослими й однолітками. Це може призвести до асоціальної поведінки в майбутньому, незасвоєння культурних навичок і необхідних соціальних якостей.

Будь-яка діяльність має свою мету, а здатність дитини досягати мети надає їй упевненості в собі й усвідомлення своєї компетенції. Почуття значущості безпосередньо відображає оцінку суспільства і впливає на самооцінку дошкільнят, на їх соціальне здоров'я та поведінку. Таким чином, при створенні умов для соціального розвитку дітей, необхідно передавати їм соціальний досвід у вигляді знань і вмінь та сприяти розкриттю їх внутрішнього світу [1].

Соціальний розвиток дитини – процес «вбирання» нею певних цінностей, традицій, культури свого народу й навколишнього суспільства. Головне

джерело цього розвитку – спілкування: і неважливо з ким – це можуть бути як однолітки, так і дорослі. У процесі спілкування малюк вчиться жити за правилами, враховувати свої інтереси й інших, вбирає певні норми поведінки. Навколишнє середовище, яке також безпосередньо впливає на його розвиток, – це не просто вулиця, будинки, розташовані за певним порядком, речі, це люди, які групуються за особливою системою правил, відносин, взаємодії в суспільстві й удома. Кожна людина вносить у життя дитини щось своє, щось нове, впливає якимось чином на його поведінку. Дорослий передає свої навички та вміння, як контактувати з людьми, а дошкільник наслідує, копіює його поведінку [2].

Для того, щоб особистість дитини розвивалася гармонійно, соціальний розвиток дошкільнят має спиратися на цілісну педагогічну систему. Так, на формування соціального статусу дитини впливають такі види діяльності: *ігрова* (у грі малюки приміряють на себе різні соціальні ролі, які дають їм почувати себе повноправними членами суспільства); *дослідницька* (збагачує досвід дитини, дозволяючи їй знаходити рішення самостійно); *предметна* (дає можливість дошкільнику пізнавати навколишній світ і задовольняє його пізнавальні інтереси); *комунікативна діяльність* (допомагає знайти емоційний контакт з дорослим, отримати його підтримку та оцінку).

У дошкільному віці формуються основи соціальної компетенції дитини: вміння орієнтуватися у світі людей (рідні, близькі, знайомі, незнайомі; люди різної статі, віку, роду занять); здатність розуміти іншу людину, її настрій, потреби, особливості поведінки; вміння поважати людей, допомагати, турбуватися про них; обирати відповідні ситуації спілкування та спільної діяльності. Соціально компетентна дитина здатна відчувати своє місце в системі стосунків між людьми та адекватно поводитися.

Особливо важливим є збагатити індивідуальний досвід дошкільника позитивними враженнями від спільної з іншими життєдіяльності, розвинути в нього соціальні потреби, соціальні вміння та навички, виховати «відчуття іншого», сформувані готовність та здатність працювати в команді, узгоджувати свою позицію, в разі потреби, поступатися власними інтересами на користь соціальної групи, діставати насолоду від допомоги та підтримки іншої людини в складній ситуації, уміти знаходити своє місце в дитячому колективі [3].

Отже, соціалізація є процесом і результатом засвоєння й подальшого активного відтворення індивідом соціального досвіду. У процесі спільної діяльності та спілкування формується його соціальність (культура мислення, культура почуттів, культура духовного життя й культура поведінки). Тому при створенні умов для соціального розвитку дітей необхідно не тільки передавати їм соціальний досвід у вигляді знань і вмінь, а й сприяти розкриттю їх внутрішнього потенціалу.

Література

- 1.Поніманська Т.І. Людина і я. Світ дорослих як чинник соціалізації особистості дитини / Т.І.Поніманська // Дошкільне виховання. - 1999. - №8. - С.14-17.
- 2.Поніманська Т.І. Формування соціальної компетентності дитини / Т.І.Поніманська // Нова педагогічна думка. - 1998. - №2. - С.14-19.

З.Тарабасова Л.Г. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: методичні рекомендації / Л.Г.Тарабасова. – Дніпропетровськ, 2016. – 30 с.

УДК 687.03

КУЦАН¹ Н.Д., ПАСІЧНИК¹ Л.П., КОБАЛЬ² В.І., ФОРДЗІОН² Ю.І.

¹Денисівська ЗОШ 1-11ст.

²Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМАТИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В КОНТЕКСТІ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

В умовах становлення української державності мова повинна відігравати домінуючу роль в формуванні єдності в суспільстві незалежно від напрямку геополітичного вибору народу України. Без рідної мови є реальна загроза української державності, адже мова утверджує ідентичність, об'єднує та захищає. Саме так відбулось в новітній історії України: нація об'єдналась та відстояла власну державність та соборність. Однак з огляду радянського минулого країни, неоднозначної суспільно-економічної ситуації в державі на шляху реформ, проросійського електорату та відповідного представництва в органах влади та самоуправління існує чітка інформаційна загроза розвитку державності країни.

Причина очевидна – загальновідома імперська версія меншовартості української мови відносно російської в українській державі. Глобалізація інформаційних ресурсів, соціальних мереж не сприяє утвердженню української ідентичності в суспільстві. Найбільш уязвимою залишається молодь, як активний користувач соціальних мереж, адже російський сегмент соціальних мереж суттєво вищий, ніж український. Учні, студенти чутливі до інформаційно-соціальних чинників, а тому прямо й опосередковано підпадають під вплив російської інформаційної пропаганди через акаунти, контенти, банери тощо.

Наша держава закріпила основні принципи державної мовної політики в законі «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який набув чинності 16 липня 2019 року. Однак, як показує практика, імплементація деяких норм Закону через радіо, телебачення відбувається не на користь української національної ідеї.

Закон закріпив норму, що єдиною державною мовою в Україні є українська і вона обов'язкова для органів державної влади і публічних сфер на всій території держави. Відповідно до закону, державна мова має використовуватися в освітній та медичній сферах, у трудових відносинах та у сфері обслуговування споживачів, а також під час публічних заходів, в рекламі й інших сферах. Звісно, що сфера соціальних мереж в рамках даного законодавства не врегульована.

Скрутне становище сьогодні щодо фінансування деяких державних програм. У цьому напрямку потрібно більшої рішучості та конкретних дій влади щодо просування української мови в масову культуру. Про це, зокрема,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>